

Prezbiterij in lada stare ša. Vsa ladja gotovo. Obok novejši. Na juž. str. kapela - prizidek. Stolp izredno disproporcionalen po svoji velikosti, ima 4oglate podstavke, vrhovi del skot in baročna čebulasta strena. Cerkvene sten stare. Mogoče še blizu gotike. Portal skozi zvonik ima letnico 1682.

Zelo zanimiv str. oltar v kapeli iz 1.pol.18.stol. ki ima obliko monštrance in na vrhu v atiki posnetek lepe baročne monštrance. Angeli s simboli trpljenja Gospodovega.

Stele, XLII, 21.7.1926, str.38.

Slika kraja se nahaja v župnišču v Podsredli.

Stele, CX, 1940, str.41-43.

Prvotnie je bil sedež župnije pri c. sv. Marjete v Planini, pozneje so se dež prenesli k c. sv. Vida. O tem poroča urbar iz l.1754.

Vizit. poročilo iz l.1654 pravi: "Pro Ecclesia S. Margarethae in oppido ex Visitationis decreto, cum tamquam antiqua parochialis sepulturam fidelium habeat et caetera Jura parochialis, libri tres procurati sunt, in quibus inscribuntur Defuncti Copulati et Baptizati."

Prenos župnije l.1452, ker je c.sv. Vida že l.1452 imenovana kot ž.c.

Cerkev ima polkrožno zaključen prezbiterij in ladjo, ki ima na juž. strani prizidano zakristijo in eno kapelo. Ladji je prizidan zvonik, katerega veža je podaljšana v ladjo. Cerkev ima poleg gl.oltarja sv. Vida še 3 str. oltarje. V ladji sv. Rozarii in sv. Florijana, v kapeli oltar Tel.Jezusovega. Cerkev je polkrožno obokana. Zvonik je spodaj četverokoten, zgoraj prehaja v osmerokot. Na portalu ima letnico 1682l

3 zvonovi imajo naslednje napise: veliki: Sub Celsissimo Principe Leopoldo Josepho e Comit. de Petaziis Curato vero loci Blasio Urschitz Anno 1767

Caspar Palthasar Schneider Cilleae me fudit. *Caspar B. Schneider*
zredni: Santa Maria Mater Dei vna pro nobis *Caspar Palthasar Schneider*

majhni Opus Joannis Jacobi Samassa Tabaci Anno 1791.

Cerkev sv. Vida je bila prvotno podružnica župnije Planina in pred 1.1452 je postala župnija.

Iz 1.1452 je listina, ki navaja cerkev sv. Vida(str.181-184)

L.1651 je cerkev dobila dvojne zvonove in vizit.poročilo ~~pravixaxxerxix~~ iz tega leta našteva c. posest.

Iz 1.1654 vizit. poročilo(str. 184-186) vizit. poročilo iz 1.1665 našteva oltarje(str.186-187) V tem času še ni stala kapela.

L.1690 nanovo zgradili zvonik.

Vizit. poročilo iz 1.1690, 1735,1762(str.187-188), tega leta je požar zelo prizdal cerkev. Posebno je trpel zvonik, stopili so se zvonovi, pogorela je cerkvena in zvonikova streha. Cerkev so kmalu restavirali z notranjščino vred.

Župnijske knjige: krstne od 1.1669-1676, in od 1.1706 dalje.
poročna in mrljska od 1.1730 dalje.

Ign. Orožen: das Dekanat Drachenburg, 1.1887, str. 176-192,248.

(St. Veit).

Pravilno orientirana cerkev stoji v lepi legi na hribu v n.v. 615.m.

Viri in literatura: Farna kronika; Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VI Dekanat Drachenburg, Maribor 1887.

Cerkev sestavljajo: Velik, ~~spodaj~~ kvadraten, zgoraj oktogonalen zvonik pravokotna ladja, kateri je na jugu prizidana enako visoka $3/8$ zaključena kapela, malce ožji, toda enako visok $3/8$ zaključeni prezbiterij, kateri mu je na jugu prizidana pritlična zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe enotna strešasta, kapele strešasta, zakristije pultasta, opečne,

zvonika čebulasto-laternasta, čebulasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Zvonik je brez talnega zidca, kvadratni del zaključuje kamenit konkaven zidec, oktogonalen del opasuje enaki zidec in zaključuje poševni napušč. V fasadi ima mlajši preprost pp portal nad njim pp linice, nato v oktogonalnem delu še 2 pp linici. V severni steni je spodaj veliko pp okno s poševnim ostenjem, nato 1 ali 2 pp linici. V vzhodni steni je pp linica nad strešnim slemenom ladje. Južna stena je enaka severni. V zvonovi etaži so v 4 stenah členjene biforne ppk line, v poševnih stenah pa 4 ppk niše. Vratnice so iz l. 1929.

Ladja ima lep, konkaven napušč. V sredini severne stene je lesen pp portal z letnico 1884, nad njim škrljeva trapecasta strešica, počivajoča na profilirani gredi. Zapadno vrat je vliko pp okno z ostenjem, v gornjem delu stene pa se 3 pdp line z lunetama, odnosno pravokotno odprtino. Med njimi sta na vsaki strani portala 2 ppk niši, v katerih eni je sled slike sv. Vida v kotlu, ki kaže na 17. stol. Južna stena ima luneto zapadno od kapele. Kapela ima pristrešen talni zidec, na oglih močne lizene ter konkaven napušč. V zapadni steni ima preprosta ~~nova~~ novejši pp portal, poleg večje pp okno s stopničastim ostenjem in nad njim ppk nišo, v vzhodni steni ima enako okno in nišo, v zaključnici pa pdp lino z okroglo odprtino in na njo lunetico. V poševnicah ima ppk niši.

Prezbiterij ima pristrešen, toda slabo izdelan talni zidec, v severni steni 2 pp okni, v južni 1 pp okno, v zaključnici pa kvadratno lino. Fabion je konkaven. Zakristija je brez zidcev ter ima pp okno v južni in ppu polje z pp lino v vzhodni steni. Zakristija je jasen dozidek. Vsa zunanjščina je beljena, zvonik je ~~br~~gan.

Notranjščina: Tlak je kamenit. Zvonica, ki se v vsej širini z ppu lokom v

ladjo, je križno obokana. Zidana pevska empora, ki je nižja od zvonikovega loka, počiva na križnem oboku. Nanjo vodijo požaste stopnice, speljane v desnem oglu zvonika. Ima leseno blustradno ograjo. Ladjo čelnijo 3 pari močnih stenskih slopov, katerih prvi par služi tudi kot opora pevskega kora zadnji pa kot slavolok. Vežejo jih oproge, med njimi pa so rezpeti 3 križni oboki, katerih središnji je širši in se ravna po širini prizidane kapele. Ta se odpira s preprostim ppk slavolokom. Členijo jo pilastri, ki pa niso vsi razviti do tal. Pokriva jo banja z 2 paroma sosvodnic in tristranim zaključkom. Iz kapele vodi grob ušesast pp portal v zakristijo, iz katere vodijo stopnice skozi kapelin slavolok na prižnico. Zakristija ima kamenit tlak in podolžnovo banjo s križajočim se parom sosvodnic. Nerazčlenjen prezbiterij obteka greda, pokriva pa banja s tristranim zaključkom. Iz prezbiterija vodi na desno preprost pp portal v zakristijo, pod desnim pa je pdp ~~sk~~ sakrarij. Notranjščina pokriva figuralno dekorativna ~~be~~ slikarija od Miloša Gerzina iz l. 1938. Notranjščina je z ozirom na mogočno učinkujočo zunanjščino sorazmerno majhna.

Oprava: glavni oltar ima leseno prizmatično menzo, prostorno razvito predelo s polračnim istočasnim tabernakljem ter nastavek, katerega nosita par gladkih in par kaneliranih stebrov, ob strani pa spremljata skromno razviti akantovo-trakasti ušesi. Slede kosa golšastega ogredja s klečečima efoboma in 2 velikima akantasko-volutasto okrašenima srcema v sredi trlistno usločeno ogredje, katerega kronajo 3 galvice in golob. V atiki je plastično Marijino kronanje v obočajni glori, v osrednji pps niši je sv. Vid v kotlu, pred in pod njim ~~na~~ pa klečita Modest in Krescecija. Nad obhodnima lokoma sta graciozni Apolonija in Barbara med dvema vazama. Na hrbtni strani je napis: Joachim Lindermayer 1866, nato letnica 1937, nato Franc

Sikošek slikar 1908, nato Anton Bruderman in končno listek z nečitljivim slovenskim napisom. Oltar je ~~rožnvenška~~ ^{rožnvenška} običajno baročno delo iz 2. četrtine ali srede 18. stol.

Pri slavaloku sta oltarja LMB in Florijana, oba neokusno polihromirana. Oltarja sta podobarska izdelka iz konca 19. stol., predelana od Jagodiča Petra l. 1907. Takrat je levi oltar postal Rožnvenški Lurški. Oltar v kapeli je krasno baročno delo. Ima leseno prizmatično menzo, z lepim platnenim antependijem z naslikanim cvetjem, v sredini monštranco, obdano od adorirajočih angelov. Tabernaklji je sorazmerno preprost, istočasen. Predela je močno, poševno razvitav prostor in okrašena z akantovino. Ob straneh tvori konsoli. Nastavek nosijo 3 pari stebrov, od katerih je prednji uvit. Sledi ogredje, ki se tlorisno ravna po predeli in od katerega visita med stebri dva fruktona. Obs kosa ogredja povezuje polkrožni lok. Bogato razviti ušesi tvori akant, ki oblikuje spodaj srce, nato vx cvet in zgoraj 2 konzolici z donožnima angelškoma, nosečima vazo in svetilke. Na ogredju sta 2 puta z Arma Christi in 2 čvetni vazi., ~~Atektenska~~ Atektenska atika ima v sredi veliko monštranco, katero obdajajo žarki, oblaki, glavice in angelčki (7), ki nosijo Arma Christi. Atika je zelo razgibanih oblik. Ves oltar je komponiran tako, da ima v konturi obliko listne monštrance. Med stebri stonita Janez Krstnik in Joahim, srednjo nišo pa bordin zagrnjena draperija z lambrekinastim baldahinčkom na vrhu, ki vzbuja vide nekakih vrat, skozi katere gledamo prizor Zadnje večerje, prostorno postavljeno, zelo razgibano plastično skupino. Nad to nišo je nekaj nastavek s škapulirsko skupino; klečeči Dominik moli sedečo Marijo z otrokom. Na hrbtni strani je napis: J. L. (Joahim Lindermayer) 1866 ter listek z napisom, ki pove, da je Lindermayer ~~vt~~ takrat obnovil oltar. Oltar je postilu sodeč ~~iz~~ iz l. pol. 18. stol. in je moral nastati kmalu po postavitvi kapele. Postaviti ga je dala bratovščina. Rožnvenško skupino je izdelal Martin Cajhen iz Teharij l. 1894.

Prižnica je bp izdelek, skoraj brez ornamentike iz 1. pol. 19. stol., v kateri še živi baročno klasicistična tradicija.

Orglje so običaj^{en}~~na~~ baročen izdelek iz 2. pol. 18. stol., ki so bile popravljene l. 1895.

Križev pot je kopija po Luigiju Margu iz l. 1930.

Krstilnik je gorbo, preprosto bp delo, klopi so iz l. 1890.

Zakristijska omara je baročen izdelek iz začetka 18. stol.

Ostala oprava je bp.

Oprema: Medeninast lestenec je iz l. 1894.

Kopija Celovškega Kristusa pp opl je precej gorbo, toda eskpresivno delo l. pol. 19. stol. ali morda še 18. stol.

Paramenti ~~xx~~ in posodje so bp.

Zvonik: Je mogočna arhitektura enotne gradnje. Neogotski zvon ima ~~ke~~ deloma čitljiv napis: Zlit od Josefa Gras(majerja).... pri Inomostu...

Ker je zvon počil, je spajkan. Njegova streha je iz ca 1762.

Podstrešje: Vsi oboki so kameniti, kapelin je višji od ladjinega. Zvonik na podstrešju ni ometan, razen v levem delu, tam pa precej visoko. Pp portal, ki vodi iz ~~empore~~ v zvonik, je deloma zadelan od oboka, vendar je bil vs~~ta~~avljen, ko so v cerkvi vd~~el~~ali emporo. Preje je moral stati n~~ek~~je drugje. Ladja je bila ~~mn~~ mnogo nižja in je sedanja ali sploh nova, ali pa popolnoma predelana. Vsekakor so prezbiterij, zakristija in kapela enotne gradnje, ladja pa v osnovi morda starejša.

Resume: Cerkev, prvotno podružnica sv. Marjete v trgu Planini, je postala tik pred letom ~~15~~ 1452 fana cerkev. L. 1-654 se omenja zakristija in njeno zapadno okno, torej še ni bilo kapele. L. 1665 je imela 3 oltarje in 4

podružnice: Nikolaja, Križa, Marije Dobje in Marjete v Planini. Nadja je v osnovi še verjetno stara, zvonik je bil prizidan l. 1682 (izginula letnica pa portalu pod zvonikom), rezbiterij, kapela in zakristija pa koncem 17. ali začetkom 18. tol. Takrat ali malce kasneje je bila predelana ladja ter obokana.

Okolica: Okoli cerkve je bilo preje pokopališče, ki je imelo l. 1654 3 vrata. L. 1854 je bilo postavljeno na sedanje mesto.

Prvotno župnišče iz ca 1452 je bilo severno cerkveno. Na tem mestu je postavil vikar Krištof Škofič novo župnišče l. 1570, ki pa je bilo obnovljeno že l. 1605-1606. Kljub temu je bilo l. 1628 župnišče zopet v slabem stanju, enako l. 1750 in 1849. Sednaje župnišče seveda zapadno cerkve, je bilo postavljeno l. 1856-1858.

Kaplanija vzhodno cerkve je iz l. 1844 t r je naslednica severno cerkve stojee lesene kaplanije z zidano kletjo, katere ostanke so odstranili šele l. 1849. Kaplanija je bila pri fari od l. 1452.

Na pokopališču poleg cerkve je stal star ossilegij ali karner, katerega je uničil l. 1762 požar, katerega je povzročila strela, ki je udarila v zvonik tako, da je pogorel on in cerkvena ter kapelina streha.

Konservatorske opombe: Cerkev je sicer v redu vzdrževana, vendar je zvonikova streha zelo slaba in ga močno zamaka.

Ostalo:

Opombe: Po požaru iz l. 1762. je strehe obnovil tesarski mojster Blaž Križ Selič, venčni zidec cele cerkve in zvonkka pa zidar Anton Jazbec. Ker se je takrat obnovila streha karnerja, je ta verjetno stal prav do

opustitve pokopališča.

J. Curk: Celjska topografija (Šentjur), rkp, str.145- 147, zapiski 1960

Izredn je oltar sv.Rešnjega Telesa. Lesen zgodnjebaročen iz okr.1730. Samo kiparsko delo krila akantov pas(jermen). V glavni niši skupina Zadnje večerje nad njo sv.Dominik pred Marijo z detetom. V atiki od žarkov in oblakov obdana monštranca. Nad njo angel s križem. Ob straneh in na zidcu angel s posodo(vrč Pilatov) na glavi, angel s svetilko na glavi(Oljska gora), angel s stebrom in listovjem, angel s sulicami, angel s kelihom in še eden, danes brez predmeta.

b glavni niši sv.Janez Krst. in sv.Zaharija.
Slika antependija z monštranco in cvetlicami

Stele, XXIVA, 27.7.1962, 42°